

درحالی که در
گفتمان رایج در
سطح متولیان
دانشگاهی، زبان
علم به عنوان
زبانی جهانشمول
شناخته می شود
که دستیابی به
شاخص های
آن فی نفسه
محقق کننده
هدف است،
در متن گفتمان
مسلط بر کشور،
اهداف گفتمانی
اصالت دارند
که در بسیاری
از شاخص ها
تعارضی با
شاخص های
بین المللی علم
ندارد؛ اما لزوماً
تن دادن به آن
شاخص ها همسو
و همساز با اصول،
آرمان ها و اهداف
نیست.

و نتایج حاصل به طرح این پرسش کلیدی منجر می شود که چرا با وجود تصریح بر چنین سیاست هایی، و نیز ورود به سازوکارهای اجرایی نظیر تدوین نظام رتبه بندی و حتی بهبود بسیاری از شاخص های مبتنی بر استانداردهای جاافتاده، نتایج ایجاد شده به اهداف موردانتظار رضایت بخش معطوف نیست و در رابطه میان شاخص های محقق شده با اهداف عالی به ویژه در حوزه فعالیت های بین المللی دانشگاه ها، به عنوان شاخص برجسته دیپلماسی علمی، به تناقض دچار شده ایم؟ فرضیه ما در پاسخ به این پرسش، به ناکوک بودن سازوکارها و دستورکارها در متن فهم متفاوت از چیستی و چرایی چنین دستورکارهایی در میان متولیان امر در نهادهای مختلف، اعم از دانشگاهی و غیردانشگاهی، نهفته است؛ درحالی که مسئولان وزارت عتف و دانشگاه ها، لازمه ارتقای جایگاه علمی و کسب رتبه بندی مناسب را تحقق برخی شاخص های استاندارد و معمول در نظام رتبه بندی جهان اسلام و نیز نظامات معتبر بین المللی می دانند، تفکر حاکم و رویکردهای جاافتاده در برخی نهادهای ذیربط که با استناد به شواهد متعدد دغدغه های خاص خود را پیگیری می کنند، معطوف به ابهام در نسبت میان ارتقای جایگاه علمی و به طور خاص افزایش همکاری های بین المللی با اهداف کلان موردانتظار است؛ لذا مانع از پیشبرد بسیاری از دستورکارهای ناشی از تفوق ملاحظات جانبی می شوند. ریشه این تعارض نگاه به ناهمسانی شناختی میان دستگاه های ذیربط و ناهماهنگی میان آن ها در پیشبرد سیاست های مذکور برمی گردد؛ بنابراین هم در میزان اثربخشی و فایده مندی شاخص های مذکور برای تحقق اهداف موردانتظار در متن گفتمان انقلابی تردید وجود دارد. هم در اجرای سیاست ها در پیشبرد دیپلماسی علمی مبتنی بر این شاخص ها میان نهادهای حاکمیتی با دانشگاه ها ناهمسویی و تعارض وجود دارد. به بیانی دقیق تر، درحالی که در گفتمان رایج در سطح متولیان دانشگاهی، زبان علم به عنوان زبانی جهان شمول شناخته می شود که دستیابی به شاخص های آن فی نفسه محقق کننده هدف است، در متن گفتمان مسلط بر کشور، اهداف گفتمانی اصالت دارند که در بسیاری از شاخص ها تعارضی با شاخص های بین المللی علم ندارد؛ اما لزوماً تن دادن به آن شاخص ها همسو و همساز با اصول، آرمان ها و اهداف نیست.

دیپلماسی علمی در برداشت رایج و نقد های گفتمانی به آن

علم در گفتمان دانشگاهیان، زبانی بین المللی محسوب می شود که از هرگونه تعصبات به دور است. در این دیدگاه، جذابیت های فراوانی در علم وجود دارد که سبب می شود دیپلماسی به دنبال به خدمت گرفتن آن باشد. از جمله این